

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS**(2009. gada 16. novembris)****par priekšlikumu Padomes regulai par euro monētu autentiskuma noteikšanu un rīkošanos ar apgrozībai nederīgām euro monētām****(CON/2009/95)**

(2009/C 284/02)

Ievads un juridiskais pamats

Eiropas Centrālā banka 2009. gada 30. septembrī saņēma Eiropas Savienības Padomes lūgumu sniegt atzinumu par priekšlikumu Padomes regulai par euro monētu autentiskuma noteikšanu un rīkošanos ar apgrozībai nederīgām euro monētām ⁽¹⁾ (turpmāk – “ierosinātā regula”).

ECB kompetence sniegt atzinumu balstās uz Eiropas Kopienas dibināšanas Līguma 123. panta 4. punktu un 105. panta 4. punkta pirmo ievilkumu kopā ar Līguma 106. panta 2. punktu, jo ierosinātā regula attiecas uz euro monētu tehniskajām specifikācijām. ECB Padome šo atzinumu ir pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas Reglamenta 17,5 panta pirmo teikumu.

Vispārīgi apsvērumi

Ierosinātā regula ievieš kredītiestādēm un citām iestādēm uzlikto pienākumu nodrošināt euro monētu, ko tās saņem un gatavojas laist atpakaļ apgrozībā, autentiskuma pārbaudi un viltojumu atklāšanu, kā tas noteikts 6. pantā Padomes 2001. gada 28. jūnija Regulā (EK) Nr. 1338/2001, ar kuru paredz pasākumus, kas vajadzīgi euro aizsardzībai pret viltošanu ⁽²⁾. ECB ir pieņēmusi ļoti līdzīgus pasākumus attiecībā uz šo pašu iestāžu pienākumu pārbaudīt euro banknošu autentiskumu, kā noteikts Padomes Regulā (EK) Nr. 1338/2001. Līdzīgu tiesību aktu piemērošana iestādēm, kas ir iesaistītas euro banknošu un monētu izplatīšanā, palīdzēs samazināt draudus, ko euro banknošu un monētu viltošana rada vienotajai valūtai.

Komisijas lēmums ierosinātajā regulā balstīties uz esošajām monētu šķirošanas procedūrām un iekārtām, kas izveidotas pamatojoties uz Komisijas 2005. gada 27. maija Ieteikumu 2005/504/EK par euro monētu autentiskuma noteikšanu un rīkošanos ar apgrozībai nederīgām euro monētām ⁽³⁾, ir piemērotākais veids, lai nodrošinātu esošās labas prakses turpināšanu un garantētu plānoto pasākumu efektivitāti.

Maksa par pakalpojumiem

Neskarot ierosinātās regulas 8. panta 2. punktu un 4. punktu, kas ļauj dalībvalstīm noteiktā apmērā paredzēt atbrīvojumus no maksas par pakalpojumiem, ECB apšaubā, vai maksas noteikšana 5 % apmērā no apgrozībai nederīgo euro monētu nominālvērtības atbilst ierosinātās regulas mērķim – uzlikt dalībvalstīm pienākumu izņemt nederīgas euro monētas no apgrozības. Kā noteikts ierosinātās regulas 4. apsvērumā, nederīgu euro monētu atrašanās apgrozībā “apgrūtina to lietošanu” un “lietotāji var apmulst, nesaprotot, vai šīs monētas ir īstas vai nē”. Apgrozībai nederīgas euro monētas ir nepieciešams izņemt no apgrozības, lai nodrošinātu, ka euro monētu īstums var tikt ticami pārbaudīts un samazināts to viltošanas risks. Šajā sakarā ECB uzskata, ka apgrozībai nepiemērotu euro monētu aizstāšana vai to vērtības atļidzināšana pamatā jāveic, neiekasējot maksu par pakalpojumu. Kā uzsvērts agrākajos ECB atzinumos, maksas noteikšana ir pretrunā arī ar likumīga maksāšanas līdzekļa konceptu, atbilstoši kuram pastāv publisks pienākums, mainot naudu, kas ir likumīgs maksāšanas līdzeklis, atļidzināt pilnu tās vērtību. ⁽⁴⁾

⁽¹⁾ COM(2009) 459 galīgā redakcija.

⁽²⁾ OV L 181, 4.7.2001., 6. lpp.

⁽³⁾ OV L 184, 15.7.2005., 60. lpp.

⁽⁴⁾ Skatīt ECB Atzinumu CON/2009/52. Visi ECB atzinumi ir pieejami ECB tīmekļa vietnē <http://www.ecb.europa.eu>

Tomēr ECB uzskata, ka maksas iekasēšana 15 % apmērā būtu attaisnojama gadījumos, ja pārbaudāmais apgrozībai nederīgo euro monētu apjoms ir salīdzinoši liels to anomāliju vai neatbilstības specifikācijām dēļ, kā noteikts ierosinātās regulas 9. pantā.

Attiecībā uz grozījumiem, kurus ECB iesaka veikt ierosinātajā regulā, konkrēti redakcionāli priekšlikumi kopā ar paskaidrojumiem ir izklāstīti pielikumā.

Frankfurtē pie Mainas, 2009. gada 16. novembrī

ECB prezidents
Jean-Claude TRICHET

PIELIKUMS

Redakcionāli priekšlikumi

Komisijas ierosinātais teksts	ECB ierosinātais grozījums ⁽¹⁾
-------------------------------	---

1. grozījums

Ierosinātās regulas 3. panta 1. punkts

3. pants "1. Iestādes nodrošina, ka euro monētām, ko tās ir saņēmušas un plāno atkārtoti laist apgrozībā, tiek noteikts autentiskums. Tās šo pienākumu īsteno: a) galvenokārt izmantojot monētu apstrādes iekārtas, kas iekļautas monētu apstrādes iekārtu sarakstā, kurš minēts 5. panta 3. punktā; vai b) izmantojot apmācītus darbiniekus."	3. pants "1. Iestādes nodrošina, ka euro monētām, kuru nominālvērtība ir 2 euro, 1 euro un 50 centi , ko tās ir saņēmušas un plāno atkārtoti laist apgrozībā, tiek noteikts autentiskums. Tās šo pienākumu īsteno: a) galvenokārt izmantojot monētu apstrādes iekārtas, kas iekļautas monētu apstrādes iekārtu sarakstā, kurš minēts 5. panta 3. punktā; vai b) izmantojot apmācītus darbiniekus."
---	--

Paskaidrojums.

ECB iesaka veikt autentiskuma noteikšanas procedūras tikai attiecībā uz monētām, kuru nominālvērtība ir vismaz 50 centi (t. i., 2 euro, 1 euro un 50 centu monētām). Monētas, kuru nominālvērtība ir 20 centi vai mazāk, ir pakļautas ļoti nelielam viltošanas riskam to zemās vērtības dēļ, salīdzinot ar i) metāla vērtību un ii) viltošanas izmaksām. Visu monētu autentiskuma noteikšana radītu patiesu slogu iestādēm, kas varētu nebūt attaisnojams, ņemot vērā attiecīgo monētu vērtību.

2. grozījums

Ierosinātās regulas 4. panta 1. punkts

4. pants "1. Iestāžu monētu apstrādes iekārtas testē norīkotās valsts iestādes vai Eiropas Tehnikas un zinātnes centrs (ETZC), veicot noteikšanas testu. Šo testu izstrādā tā, lai būtu iespējams pārliecināties, ka monētu apstrādes iekārta noraida zināmos viltotu monētu veidus un visus pārējos monētām līdzīgus priekšmetus, kuri neatbilst īstu euro monētu specifikācijām."	4. pants "1. Iestādes lieto tikai monētu apstrādes iekārtas veidus, kas ir izturējuši testē norīkotās valsts iestādes vai Eiropas Tehnikas un zinātnes centrs (ETZC) veicot veikto noteikšanas testu . Šo testu izstrādā tā, lai būtu iespējams pārliecināties, ka monētu apstrādes iekārta veids noraida zināmos viltotu monētu veidus un visus pārējos monētām līdzīgus priekšmetus, kuri neatbilst īstu euro monētu un apgrozībai nederīgu monētu specifikācijām."
--	---

Paskaidrojums.

ECB uzskata, ka uzlikt pienākumu iestādēm lietot monētu apstrādes iekārtas, kas ir izturējušas noteikšanas testu, ir loģiskāka pieeja. Tas ļautu vienreiz sekmīgi testētas monētu apstrādes iekārtas lietot vairākām iestādēm, t. i., katrai iestādei tests nebūtu jāatkārto. Turklāt tas būtu atbilstošāk ierosinātās regulas 5. pantam, kas paredz, ka noteikšanas testu var veikt izgatavotāja telpās un ka visu sekmīgi testēto monētu apstrādes iekārtu sarakstu publicē Komisijas tīmekļa vietnē. Turklāt ECB iesaka ierobežot pienākumu veikt noteikšanas testu, attiecinoši to uz monētu apstrādes iekārtu veidiem (t. i., iekārtām, kam ir identiska tehniskā uzbūve, programmnodrošinājums un funkcionalitāte), jo tas būtu pietiekami, lai nodrošinātu, ka viena veida monētu apstrādes iekārtas atbilst ierosinātās regulas prasībām.

Turklāt saskaņā ar ierosinātās regulas 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu apgrozībai nederīgas euro monētas tiek definētas kā monētas, kuras autentiskuma noteikšanas procesā ir noraidītas. Tāpēc ierosinātās regulas 4. panta 1. daļas tekstam būtu skaidri jānosaka, ka monētu apstrādes iekārtām, attiecībā uz kurām tiek veikts noteikšanas tests, ir jāatpazīst arī apgrozībai nederīgas euro monētas.

Komisijas ierosinātais teksts

ECB ierosinātais grozījums (1)

3. grozījums

Ierosinātās regulas 6. panta 3. punkts

<p>6. pants</p> <p>“3. Katru gadu katrā dalībvalstī pārbaudāmo iekārtu skaitu nosaka tā, lai ar šīm iekārtām attiecīgajā gadā apstrādāto euro monētu apjoms atbilstu vismaz vienai trešdaļai no attiecīgās dalībvalsts emitēto monētu kopējā tūrā apjoma no euro monētu ieviešanas brīža līdz iepriekšējā gada beigām. Pārbaudāmo iekārtu skaitu aprēķina, pamatojoties uz apgrozībai paredzēto euro monētu triju lielāko nominālu apjomu.”</p>	<p>6. pants</p> <p>“3. Katru gadu katrā dalībvalstī pārbaudāmo iekārtu skaitu ir vai nu 10 % no kopējā šajā dalībvalstī uzstādīto iekārtu skaita, vai arī pārbaudāmo iekārtu skaitu nosaka tā, lai ar šīm iekārtām attiecīgajā gadā apstrādāto euro monētu apjoms atbilstu vismaz vienai trešdaļai no attiecīgās dalībvalsts emitēto monētu kopējā tūrā apjoma no euro monētu ieviešanas brīža līdz iepriekšējā gada beigām. Otrajā gadījumā Pārbaudāmo iekārtu skaitu aprēķina, pamatojoties uz apgrozībai paredzēto euro monētu triju lielāko nominālu apjomu.”</p>
---	---

Paskaidrojums.

ECB uzskata, ka dalībvalstīm būtu jānodrošina iespēja pārbaudīt to teritorijā uzstādītās monētu apstrādes iekārtas, vai nu piemērojot aprēķinu metodi, kas noteikta ierosinātajā regulā, vai veicot procentos izteikta monētu apstrādes iekārtu skaita pārbaudi. Tā kā monētas tiek apgrozītas viscaur euro zonā, euro monētu pārvietošana no vienas dalībvalsts uz otru var ievērojami ietekmēt šajā dalībvalstī apgrozībā esošo euro monētu apjomu. Tāpēc dažas dalībvalstis varētu uzskatīt, ka ir piemērotāk pārbaudīt monētu apstrādes iekārtas neatkarīgi no attiecīgās dalībvalsts emitēto monētu kopējā tūrā apjoma. Abos gadījumos monētu apstrādes iekārtu skaits, ko pārbauda dalībvalsts, būtu pietiekams, lai nodrošinātu pienācīgu kontroli pār iestāžu spēju veikt euro monētu autentiskuma noteikšanu.

4. grozījums

Ierosinātās regulas 8. pants

<p>8. pants</p> <p>“1. Atļūdzinot vai aizstājot apgrozībai nederīgās euro monētas, ietur maksu par pakalpojumiem 5 % apmērā no iesniegto euro monētu nominālvērtības. Ja visu maisu vai kasti pārbauda, kā paredzēts 10. pantā, papildus maksai par pakalpojumiem iekasē maksu 15 % apmērā no iesniegto euro monētu nominālvērtības.</p> <p>2. Dalībvalstis var paredzēt vispārējus atbrīvojumus no maksas par pakalpojumiem gadījumos, kad juridiskās vai fiziskās personas, kas iesniedz monētas, cieši un regulāri sadarbojas ar norīkotajām valsts iestādēm viltotu un apgrozībai nederīgu euro monētu izņemšanā no apgrozības.</p> <p>3. Transporta un līdzīgas izmaksas sedz juridiskā vai fiziskā persona, kas iesniedz monētas.</p> <p>4. Neskarot 2. punktā paredzēto atbrīvojumu, katru juridisko vai fizisko personu, kas iesniedz monētas, katru gadu atbrīvo no maksas par pakalpojumiem attiecībā uz lielākais vienu kilogramu katra nomināla euro monētu, kuras nav derīgas apgrozībai.”</p>	<p>8. pants</p> <p>“1. Atļūdzinot vai aizstājot apgrozībai nederīgās euro monētas, ietur maksu par pakalpojumiem 5 % apmērā no iesniegto euro monētu nominālvērtības. Ja visu maisu vai kasti pārbauda, kā paredzēts 10. pantā 2. punktā, papildus maksai par pakalpojumiem iekasē ietur maksu par pakalpojumu 15 % apmērā no atļūdzināmo vai aizstājamo iesniegto euro monētu, kas nav derīgas apgrozībai, nominālvērtības.</p> <p>2. Dalībvalstis var paredzēt vispārējus atbrīvojumus no maksas par pakalpojumiem gadījumos, kad juridiskās vai fiziskās personas, kas iesniedz monētas, cieši un regulāri sadarbojas ar norīkotajām valsts iestādēm viltotu un apgrozībai nederīgu euro monētu izņemšanā no apgrozības.</p> <p>3. Transporta un līdzīgas izmaksas sedz juridiskā vai fiziskā persona, kas iesniedz monētas.</p> <p>4. Neskarot 2. punktā paredzēto atbrīvojumu, katru juridisko vai fizisko personu, kas iesniedz monētas, katru gadu atbrīvo no maksas par pakalpojumiem attiecībā uz lielākais vienu kilogramu katra nomināla euro monētu, kuras nav derīgas apgrozībai.”</p>
---	--

Komisijas ierosinātais teksts	ECB ierosinātais grozījums ⁽¹⁾
-------------------------------	---

Paskaidrojums.

Skatīt daļu, kas attiecas uz maksu par pakalpojumiem.

5. grozījums

Ierosinātās regulas 14. pants

<p>14. pants</p> <p>“Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.</p> <p>To piemēro no 2012. gada 1. janvāra.</p> <p>Šī regula uzliek saistības kopumā un saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.”</p>	<p>14. pants</p> <p>“Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.</p> <p>To piemēro no 2012. gada 1. janvāra.</p> <p>Dalībvalstis, kurās šīs regulas spēkā stāšanās dienā ir spēkā pasākumi, ar kuriem ieviests Komisijas lēmums 2005/504/EK, var turpināt piemērot šos pasākumus trīs gadus ilgā pārejas posmā no 2012. gada 1. janvāra.</p> <p>Šī regula uzliek saistības kopumā un saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.”</p>
--	---

Paskaidrojums.

Ierosinātajai regulai būtu jāļauj pagaidu kārtībā saglabāt sevi labi apliecinājušu nacionālo praksi, kas balstīta uz Komisijas lēmumu 2005/504/EK, īpaši ņemot vērā ieguldījumus, kas ir izdarīti, lai ierīkotu monētu apstrādes iekārtas dalībvalstīs, kuras ir ieviesušas Komisijas lēmumu.

⁽¹⁾ Teksts treknrakstā ir tā daļa, kuru ECB ierosina iekļaut kā jaunu tekstu. Nosvītrotais teksts ir tā daļa, kuru ECB ierosina svītrot.